

Instruments bàsics per planificar estratègicament el servei de biblioteca pública

[\[Versión castellana\]](#)

ESTER OMELLA CLAPAROLS , JORDI PERMANYER BASTARDAS, ENRIC

VILAGROSA ALQUÉZAR

Gerència de Serveis de Biblioteques

Diputació de Barcelona

omellace@diba.cat, permanyerbj@diba.cat, vilagrosaae@diba.cat

Opcions

[Imprimir](#)

[Recomanar](#)

[Citació](#)

[Estadístiques](#)

[<meta />](#)

[Metadades](#)

Resum [\[Abstract\]](#) [\[Resumen\]](#)

S'estructuren i es defineixen els instruments bàsics de la planificació estratègica del servei de biblioteca pública a partir de l'experiència de la [Gerència de Serveis de Biblioteques](#) de la Diputació de Barcelona.

Els diferents elements s'organitzen en tres àmbits temàtics —la planificació territorial del servei, la creació i millora de biblioteques, i la gestió i l'avaluació del servei— i en dos àmbits territorials — àmbit supramunicipal i àmbit municipal— amb relació a les competències de les diferents administracions en matèria de biblioteca pública del nostre país.

Es pretén que la informació sigui d'utilitat tant per als professionals de la biblioteca pública com per als responsables tècnics i polítics dels nostres ajuntaments. Així mateix, es creu que pot interessar també en realitats territorials on la planificació està menys implementada, en altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol i en països de l'Amèrica Llatina. L'article té de rerefons l'impuls d'aquests aspectes de la planificació estratègica, imprescindibles en tota política pública.

"La biblioteca esdevé un espai de relació on la informació no tan sols es llegeix, sinó que s'experimenta. I on s'interpreten els signes com qui es mira a un mirall que ja no té vidre perquè ha esdevingut transparent del tot. Car sols a partir d'aquest propòsit el lector i allò llegit podien aspirar a ser, malgrat els espectres de la fragmentació i l'opacitat, una mateixa cosa."

Lluís Calvo

Premi Octubre 2009 de poesia

1 Introducció

Les administracions amb competència en matèria de lectura pública han de vetllar per tres aspectes cabdals:

- La producció i prestació de serveis bibliotecaris de qualitat que s'adaptin a les

necessitats d'informació, de formació, de lectura i de lleure de la ciutadania a què s'adrecen i hi responguin.

- L'accessibilitat igualitària a aquests serveis de la població, independentment de la condició i del lloc de residència.
- La planificació i la gestió adequades dels recursos per garantir els dos punts anteriors de la manera més eficient possible.

En el nostre país, la planificació estratègica en el servei de biblioteca pública s'ha introduït durant els darrers anys en les agendes de les polítiques públiques. Encara, però, la majoria de processos de planificació en l'àmbit municipal es duen a terme en els moments previs a les grans inversions bibliotecàries, i no sempre tenen un procés continuat que vetlli per l'adequació del servei i la gestió correcta dels recursos.

En aquests moments, però, la situació econòmica actual i que es preveu de futur per a l'Administració pública, com també les tendències en la gestió dels serveis bibliotecaris —i dels serveis públics en general—, que aposten per conceptes com ara *accessibilitat*, *adaptabilitat* i *transversalitat*, fan pensar en els processos de planificació estratègica com una aposta imprescindible per afrontar el repte que es planteja per als propers anys.

El politòleg Harold D. Lasswell, pioner de la ciència política, va establir ja en els anys seixanta les etapes que havia de tenir el cicle de tota política pública (Lasswell, 1964, 1996). La seva teoria, plenament vigent, estableix que qualsevol política ha de partir de la planificació i que un cop implementades les accions que se'n deriven, cal avaluar-ne els resultats com a punt de partida per millorar amb l'inici d'un nou cicle.

Figura 1. Cicle de les polítiques públiques (elaboració pròpia adaptant la formulació de Harold D. Lasswell)

Prenent com a base aquest esquema per aplicar-lo, en els apartats següents de l'article s'exposen els instruments que cal considerar en la planificació estratègica del servei de biblioteca pública. S'organitzen en tres àmbits temàtics —la planificació territorial del servei, la planificació per crear i millorar biblioteques (vinculat a l'anterior), i la gestió i l'avaluació del servei— i en dos àmbits geogràfics, d'acord amb els aspectes competencials: l'àmbit geogràfic municipal i el supramunicipal (regional o de país). En el quadre següent es

reflecteixen aquests àmbits temàtics amb la projecció municipal o supramunicipal.

PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA (Model de biblioteca, missió, visió i DAFO)		Àmbit territorial	
		Àmbit supramunicipal (regional i/o de país)	Àmbit municipal
Àmbit temàtic	Planificació territorial del servei de biblioteca pública	<ul style="list-style-type: none"> Estàndards bàsics de Biblioteca Pública Mapa de Lectura Pública 	<ul style="list-style-type: none"> Aplicació dels Estàndards bàsics de Biblioteca Pública Pla director municipal del servei de biblioteca pública
	Creació i millora de biblioteques	<ul style="list-style-type: none"> Suport tècnic i econòmic per al desplegament del Mapa de Lectura Pública 	<ul style="list-style-type: none"> Estudi de necessitats Programa funcional per a cada nou equipament o millora d'un existent Pla de gestió de l'equipament
	Gestió i avaluació del servei	<ul style="list-style-type: none"> Suport tècnic a l'àmbit local en l'elaboració i aplicació dels plans estratègics de mandat i dels plans d'acció anual Suport tècnic a l'aplicació de plans de millora de les biblioteques Desplegament i coordinació del treball en xarxa Sistema regional de recollida de dades estadístiques i d'indicadors Informes d'avaluació dels resultats per a cada municipi 	<ul style="list-style-type: none"> Pla Estratègic de Mandat i plans d'acció anual (de ciutat i per a cada biblioteca) Quadre de comandament integral per a l'avaluació de les polítiques bibliotecàries municipals

Taula 1. Instruments bàsics de la planificació del servei de biblioteca pública

Cal remarcar que tot procés de planificació ha d'iniciar-se amb la definició del model de biblioteca que es vol projectar i l'anàlisi de les característiques i necessitats de la comunitat a la qual s'ha de servir. Considerant aquesta fase prèvia, la planificació del servei facilita els aspectes següents:

- L'organització efectiva dels serveis i recursos bibliotecaris (espais, col·lecció, personal, etc.).
- L'adequació dels serveis a les necessitats de la ciutadania.
- La visió compartida de polítics, directius, tècnics i usuaris de la biblioteca pública, i la participació en la millora del servei.
- L'administració efectiva i responsable dels fons públics.
- La continuïtat de servei tot i els canvis polítics i de personal.

2 Planificació territorial del servei de biblioteca pública

2.1 Planificació del servei de biblioteca pública en l'àmbit

regional o de país

La planificació bibliotecària regional, o de país, ha de garantir el desplegament equilibrat del servei bibliotecari en el territori.

A partir de la reflexió sobre el model de biblioteca pública que es vol implementar, i tenint en compte l'escenari del marc legal corresponent i de les directrius bibliotecàries internacionals, els instruments bàsics de planificació bibliotecària són els estàndards bàsics de biblioteca pública i el mapa de lectura pública.

2.1.1 Els estàndards bàsics de biblioteca pública¹

Els estàndards bàsics de biblioteca pública defineixen, segons la dimensió i les característiques del municipi, els requeriments en serveis i recursos que han d'oferir les biblioteques.

A partir dels serveis bibliotecaris que es volen oferir, els estàndards estableixen els requeriments i recursos necessaris mínims que han de tenir els equipaments bibliotecaris del sistema de lectura pública de la regió o del país (noves construccions, i adequació i millora de les existents) per oferir un servei de qualitat.

Els elements bàsics que han de definir els estàndards són:

- La dimensió i distribució dels espais de l'edifici bibliotecari.
- El nombre i la distribució general del fons documental.
- L'equip necessari per gestionar el servei amb qualitat.
- Les hores setmanals mínimes d'obertura del servei.
- El nombre de punts de lectura i de punts d'accés informàtic.

En el moment de l'aplicació dels estàndards (per exemple, per crear nous equipaments), és útil disposar d'uns paràmetres econòmics bàsics que facilitin el càlcul de l'impacte econòmic de la inversió inicial, com també del manteniment i del funcionament anuals.

En un futur, un cop la implementació d'aquests estàndards quantitius sigui efectiva, caldria treballar uns estàndards de servei qualitatiu com a eina bàsica per avaluar i millorar el servei de biblioteca pública.

2.1.2 El mapa de lectura pública²

El mapa de lectura pública és el marc de referència bàsic de les actuacions de les administracions públiques responsables de prestar el servei bibliotecari, perquè permet:

- Conèixer la realitat bibliotecària del territori (com a sistema d'informació permanent).
- Detectar els dèficits bibliotecaris segons els estàndards vigents i el model de biblioteca pública que es vol implementar.
- Establir les necessitats de la lectura pública de cada municipi (recursos necessaris quant a col·lecció, edifici, personal, etc.).
- Calcular la inversió necessària per corregir els dèficits existents.
- Establir les prioritats d'inversió i planificar la inversió econòmica.

El mapa es crea a partir del contrast entre la situació bibliotecària actual i la que correspondria segons l'aplicació dels estàndards bàsics de biblioteca pública. El document ha de constar de sis apartats:

- Model de biblioteca i estàndards bàsics de biblioteca pública aplicables al territori.
- Situació actual d'acord amb el cens dels recursos de les biblioteques existents.
- Situació ideal d'acord amb les biblioteques i els recursos de què hauria de disposar cada municipi segons els estàndards.

- Diagnosi a partir de la comparació de la situació actual respecte a la situació ideal: municipi a municipi i global.
- Dèficit econòmic per tipus de recurs (col·lecció, personal, edificis, etc.).
- Proposta d'actuació a partir de les accions de millora necessàries i les prioritats d'inversió.

2.2 Planificació del servei de biblioteca pública en l'àmbit municipal³

A escala municipal, l'instrument bàsic de la planificació del servei és el Pla director municipal del servei de biblioteca pública.

2.2.1 El Pla director municipal del servei de biblioteca pública⁴

El Pla director municipal del servei de biblioteca pública —en connexió amb el mapa de lectura pública— orienta les estratègies i actuacions per crear i millorar les biblioteques del municipi, com també les estratègies de gestió del servei (serveis que s'oferiran, gestió interna dels serveis, política de col·lecció de ciutat, coordinació i gestió de la xarxa, gestió econòmica, etc.).

Els objectius del procés de planificació bibliotecària de ciutat són:

- Definir els elements de la xarxa local de biblioteques d'acord amb uns estàndards professionals de funcionament.
- Ordenar i organitzar les biblioteques i els recursos perquè en resulti una estructura moderna i equilibrada al territori.
- Oferir les pautes per gestionar els recursos de manera sostenible i concretar-ne el sistema de finançament.
- Establir els mecanismes de seguiment del Pla i els processos de planificació complementaris (pla d'acció de mandat, plans d'acció anual, etc.)
- Determinar els sistemes d'avaluació del servei bibliotecari.

Els continguts del Pla director del servei municipal de biblioteca pública han de posar èmfasi, per tant, en la constitució de la xarxa urbana amb la construcció dels equipaments necessaris, i també en els elements de gestió.

Tot pla ha de contenir la informació següent:

- Estudi prospectiu demogràfic, social i cultural de la ciutat i de les necessitats d'informació i de lectura dels ciutadans.
- Anàlisi de la situació bibliotecària prèvia al Pla.
- Model de biblioteca pública que es vol desenvolupar al territori.
- Marc legal i normatiu aplicat al municipi.
- Definició i distribució territorial del conjunt d'equipaments necessaris per garantir un servei bibliotecari de qualitat i que respongui a les necessitats dels ciutadans.
- Model competencial, organitzatiu i de gestió dels recursos de la xarxa de biblioteques local.
- Pla de les actuacions necessàries per arribar a la situació desitjable i calendari segons l'ordre de prioritats i les possibilitats pressupostàries.
- Valoració econòmica i de finançament de les actuacions proposades.

El Pla municipal del servei de biblioteca pública és el punt de partida de futurs processos de planificació i la base de diferents documents estratègics com ara els programes funcionals dels equipaments previstos o els plans d'acció anual.

La necessitat d'elaborar un Pla director resulta del nombre d'habitants d'un municipi i també d'altres elements, com ara l'estructura urbanística, atesa la major complexitat estructural que hi ha en aquests municipis tant de serveis d'informació com d'altres serveis.

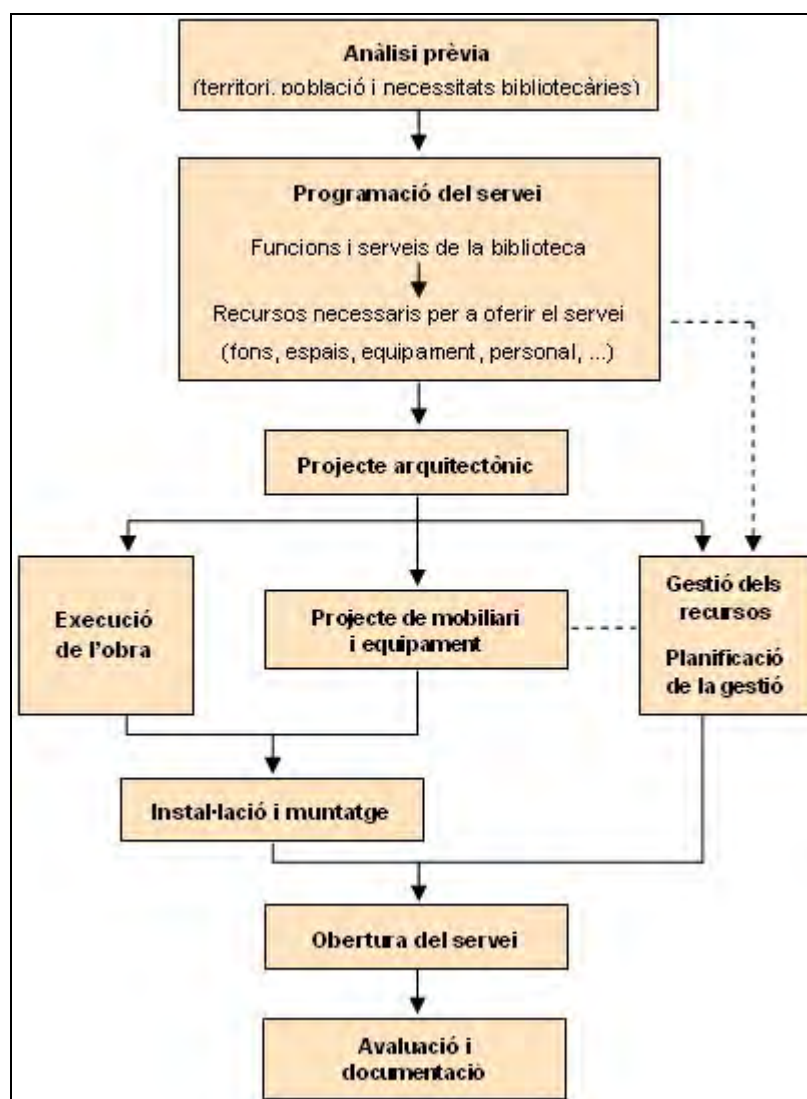
Els municipis fins a 30.000 habitants difícilment tindran necessitat de desenvolupar un Pla d'aquestes característiques.⁵

3 Creació i millora de biblioteques

3.1 Creació i millora de biblioteques en l'àmbit regional o de país

Les administracions regionals han de vetllar pel desenvolupament del mapa de lectura pública oferint suport tècnic i econòmic als ajuntaments per crear biblioteques i millorar-les.

Aquest suport tècnic i econòmic pot tenir lloc en cada una de les etapes de creació i millora d'una biblioteca, d'acord amb el que es recull en l'esquema que trobeu a continuació.

Taula 2. Etapes de la creació i millora d'una biblioteca

A més, el suport tècnic es pot basar en l'elaboració de directrius tècniques i documents marc específics per a les diferents etapes del procés que recullin les característiques específiques del servei de biblioteca pública. En aquest sentit, serien imprescindibles els referents al projecte arquitectònic i de construcció, al projecte de mobiliari, al projecte d'audiovisuals i equipament, i al projecte de senyalística.

3.2 Creació i millora de biblioteques en l'àmbit municipal

L'etapa de programació és l'inici de la creació i millora d'una biblioteca, i consisteix en la definició de les necessitats del servei, amb la participació dels agents implicats.

El programa funcional és el document resultant del procés de programació del servei.

3.2.1 El programa funcional

El programa funcional especifica les característiques principals de la futura biblioteca i és el document en el qual ha de basar-se el projecte arquitectònic. L'estudi prospectiu de la realitat local on s'emmarcarà la biblioteca i les necessitats de la comunitat a què s'oferirà servei són la base, juntament amb altres eines de planificació —estàndards bàsics de biblioteca pública, mapa de lectura pública i Pla director municipal del servei de biblioteca pública (en el cas de les ciutats)—, en la qual es fonamenta la definició del nou equipament.

El programa funcional és el resultat d'un procés de reflexió i d'anàlisi compartida entre els diferents agents implicats en la prestació del servei bibliotecari. Són objectius del procés de programació decidir i definir els aspectes següents:

- La missió de la biblioteca, les funcions i els objectius estratègics.
- Els serveis que oferirà la biblioteca.
- El nombre i la distribució del fons documental, com també les possibles especialitzacions.
- La definició, dimensió, distribució i funcionalitat dels espais que componen l'equipament.
- El nombre d'hores setmanals de servei.
- L'equip necessari per gestionar el servei amb qualitat.
- Les sinergies entre diferents serveis de l'entorn.
- Les característiques de la inversió inicial i del funcionament anual.

Tal com hem recollit en l'esquema de les etapes de creació i millora d'una biblioteca, és necessari que el director concreti els aspectes de gestió del programa funcional en un Pla de gestió per assegurar la qualitat dels serveis en la posada en funcionament del nou equipament.

4 Gestió del servei i avaluació

4.1 Gestió del servei de biblioteca en l'àmbit regional o de país i avaluació

Les administracions regionals han de vetllar per planificar estratègicament la gestió del servei de biblioteca pública i l'avaluació, oferint suport tècnic i econòmic als ajuntaments.

El suport tècnic es perfila en els àmbits següents:

- L'elaboració dels plans estratègics de mandat i dels plans d'acció anual, i l'aplicació corresponent.
- L'aplicació de plans de millora de les biblioteques.
- La creació d'un sistema regional de recollida de dades estadístiques i d'indicadors, i el manteniment corresponent.

4.2 Gestió de biblioteques en l'àmbit municipal i avaluació

Els elements de planificació estratègica de la gestió del servei de biblioteca pública i l'avaluació són el Pla estratègic de mandat —amb els plans d'acció anuals consegüents— i el quadre de comandament integral, com a instrument de gestió i d'avaluació amb indicadors per aplicar els plans de millora continuada del servei.

El Pla estratègic de mandat és el marc per als diferents plans d'acció anual. El Pla s'elabora a partir d'un procés participatiu dels equips de treball i preveu la missió i visió de la biblioteca: el paper de la biblioteca al municipi, els serveis que es volen oferir i les relacions per establir, els trets que caracteritzen el servei i els principis per als equips i professionals, el resultat de l'anàlisi estratègica, les línies estratègiques de mandat i els objectius estratègics.

Els diferents plans que se'n deriven, a més del Pla d'acció anual, han de recollir les oportunitats de millora del servei i traduir-les en objectius operatius.

4.2.1 El Pla d'acció anual

El Pla d'acció anual és l'instrument que marca el rumb de la biblioteca i permet la consecució contínua de millores en l'oferta de serveis. El Pla d'acció anual té com a marc el Pla estratègic de mandat municipal que recull les línies estratègiques d'acció tenint en compte la visió del servei.

El Pla d'acció és el document resultant de les actuacions següents:

- La diagnosi de la situació actual de la biblioteca i l'estudi de les necessitats de la comunitat a la qual ofereix servei.
- L'establiment de les metes i dels objectius a partir de la traducció de les necessitats en accions concretes.
- La concreció de les tasques, responsabilitats, temporalització i assignació de recursos per a cadascuna de les metes i els objectius.
- La previsió dels mecanismes d'avaluació del Pla.

En el cas de les ciutats amb més d'una biblioteca, cal disposar d'un pla d'acció anual en clau de ciutat i d'un de propi per a cadascuna de les biblioteques.

4.2.2 El quadre de comandament

Per avaluar les polítiques bibliotecàries municipals un bon instrument és el quadre de comandament (de ciutat i per a cada biblioteca).

El quadre de comandament és l'instrument que ha d'ajudar a planificar i gestionar estratègicament i operativament, i ha de contenir els indicadors que han de permetre avaluar i prendre decisions. És un instrument integral de planificació i control, i ha d'incloure de manera simultània informació dels resultats que cal assolir (objectius) i dels que es van produint (indicadors).

Els indicadors, seleccionats sota criteris d'eficiència gestora i senzillesa, s'estructuren normalment sota quatre perspectives: estructura, procés, resultat o impacte i recursos humans. Cal disposar d'uns deu o quinze indicadors ben seleccionats i actualitzar-los amb una periodicitat d'acord amb la presa de decisions. Cal que siguin sostenibles (que es puguin actualitzar) i extensibles. El que dóna una idea de la qualitat del servei, i permet avaluar, és aquest conjunt d'indicadors. El quadre de comandament és aquesta visió de conjunt d'indicadors.

A més del quadre de comandament, amb indicadors de gestió i econòmics, l'avaluació de tota política pública ha de tenir en compte altres perspectives d'anàlisi, com ara l'opinió dels usuaris dels nostres serveis.⁶

5 Conclusions: deu consideracions bàsiques sobre la planificació estratègica

1. La situació econòmica actual i la política de contenció pressupostària que es preveu per als propers anys per a l'Administració pública aboca amb força a la planificació estratègica per marcar el rumb de les actuacions i optimitzar els recursos. Les actuacions a curt i mitjà terminis, condicionades pels calendaris de mandat, cal emmarcar-les en una visió a llarg termini i basar-les en els instruments de planificació estratègica i els estudis de viabilitat econòmica.
2. La cultura avui dia està adquirint noves dimensions i funcionalitats: de cohesió social (maneres de con viure), creatives, econòmiques, de creació de treball (eina per combatre l'atur i la marginació), urbanístiques (de regeneració urbana), educatives (valors per a la convivència) i participatives (interacció creativa i noves articulacions de la democràcia), entre d'altres, que requereixen mirades més àmplies. Aquest nou context implica inevitablement processos de planificació estratègica globals en què s'ha d'incloure també el servei de la biblioteca pública. D'altra banda, en la programació i els plans directors cal incorporar també mecanismes per donar resposta a certes demandes properes a la biblioteca, però des d'una visió global i transversal del municipi, cercant la coordinació i cooperació amb altres serveis municipals per millorar i incorporar serveis nous.
3. La planificació no pot respondre únicament a una inversió concreta o a la creació d'equipaments sinó que ha d'anar orientada al "servei" i l'adequació a la realitat a la qual atén. La definició del model de biblioteca i dels serveis que es volen oferir és la base conceptual a partir de la qual es concretaran els recursos necessaris (fons, espais, equipament, personal, etc.) per poder oferir-los adequadament.
4. La participació ciutadana és un element que cal tenir present en els processos de planificació: incorporar l'opinió dels usuaris és bàsic per configurar el servei. Però també cal establir els canals de comunicació que permetin donar a conèixer als ciutadans els resultats finals dels processos, tant per informar de les actuacions que es duran a terme com per modular les expectatives.
5. Els instruments de planificació territorial (estàndards i mapa) són la base per garantir un desplegament equilibrat en el territori de les infraestructures bibliotecàries i per poder garantir un accés igualitari de tots els ciutadans al servei, independentment del lloc de residència. En un primer moment, aquests instruments són quantitius però en un futur han d'evolucionar amb la incorporació d'elements qualitius de servei.
6. En els municipis on hi ha més d'una biblioteca es fa necessari definir amb més precisió la planificació i la gestió del conjunt del servei bibliotecari. Cal establir una política comuna de serveis i de col·lecció, i alhora la diferenciació i complementarietat de l'oferta dels diferents equipaments a partir d'un treball intens en xarxa de l'àmbit local. Els plans directors municipals del servei de biblioteca pública han de continuar incidint en la creació i la millora dels equipaments, però també han de posar èmfasi en el servei i en els aspectes de gestió.
7. Una planificació orientada al servei, i no sols a la creació d'equipaments, exigeix programació. És imprescindible el procés de programació com a etapa prèvia per definir el servei i l'equipament, i el programa funcional, com a document resultant, ha de ser la base per al projecte arquitectònic i per al futur Pla de gestió de la biblioteca.

8. La perspectiva d'anàlisi per avaluar el servei que més han desplegat les biblioteques públiques al nostre país s'ha basat en els indicadors de gestió. En el context de l'administració actual és previsible que, per prendre decisions i identificar oportunitats de millora, ja no siguin suficients els indicadors de gestió: s'hauran de complementar amb indicadors qualitius —més difícils d'obtenir— com ara els indicadors d'impacte de les polítiques bibliotecàries. L'avaluació de tota política pública ha de tenir en compte, a més, altres perspectives d'anàlisi, com ara l'opinió dels usuaris dels serveis.
9. La planificació no és un instrument estàtic, és un procés continu que s'adapta constantment a les necessitats. El cicle de la política pública no s'acaba amb la valoració de les accions empreses sinó que justament aquest punt es pot considerar la base per iniciar un cicle nou: en els resultats de l'avaluació cal cercar oportunitats de millora noves per incloure en els processos de planificació nous.
10. Tot procés de canvi cap a la planificació neix en els equips de treball. El treball conjunt de professionals bibliotecaris i de responsables tècnics i polítics és bàsic per a qualsevol procés de planificació. La participació i implicació enriqueixen el procés, i augmenten considerablement les opcions d'èxit de les accions proposades.

Bibliografia

- Arbós, Ramon; Feliu, Toni (2005). "L'ús i la satisfacció dels usuaris de les biblioteques públiques en municipis de més de 30.000 habitants". *BiD: textos universitaris en biblioteconomia i documentació*, núm. 14 (juny).
<http://www2.ub.edu/bid/consulta_articulos.php?fichero=14arbos.htm>. [Consulta: 14/10/09].
- Bailac Puigdellívol, Assumpta (2000). "La biblioteca pública des de la perspectiva d'una administració local: la Diputació de Barcelona". *BiD: textos universitaris en biblioteconomia i documentació*, núm. 4 (juny). <<http://www.ub.es/bid/04bailac.htm>>. [Consulta: 14/10/09].
- La biblioteca pública a la província de Barcelona: un treball en xarxa*. (2002). 2a ed. Barcelona: Diputació de Barcelona. Servei de Biblioteques. 71 p.
<http://www.diba.cat/biblioteques/documentspdf/publicacio_omella_cat.pdf>. [Consulta: 14/10/09].
- La biblioteca pública municipal: directrius per a les xarxes urbanes* (2009) [en procés de publicació]. Barcelona: Diputació de Barcelona. Gerència de Serveis de Biblioteques. 72 p.
- La biblioteca pública: nous reptes i estratègies en la societat de la informació* (2003). Barcelona: Diputació de Barcelona. Servei de Biblioteques. 31 p.
<<http://www.diba.cat/biblioteques/documentspdf/informebibpub.pdf>>. [Consulta: 14/10/09].
- Feliu, Toni; Muñoz, Mercè (2009). "El proyecto Tibidabo. Análisis comparativo de la situación y evolución de los servicios de la Biblioteca Pública en ciudades y regiones de todo el mundo" [en línia]. *75th IFLA General Conference and Council, 23-27 August 2009, Milan*. <<http://www.ifla.org/files/hq/papers/ifla75/216-feliu-es.pdf>>. [Consulta: 14/10/09].
- Feliu, Toni; Permanyer, Jordi (2002). "Avaluació de la satisfacció dels usuaris de les biblioteques públiques". *BiD: textos universitaris en biblioteconomia i documentació*, núm. 9 (desembre). <<http://www.ub.es/biblio/bid/09feliu.htm>>. [Consulta: 14/10/09].
- Lasswell, Harold D. (1996). *El estudio de las políticas públicas*. México: Porrúa. 281 p. (Antologías de política pública, 1).
- Lasswell, Harold D. (1964). *El futuro de la ciencia política*. Madrid: Tecnos. 253 p. (Semilla y

surco. Serie de ciencia política).

Lozano Díaz, Roser (2006). *La biblioteca pública del siglo XXI: atendiendo clientes, movilizandoo personas*. Gijón: Trea. 476 p. (Biblioteconomía y administración cultural, 148).

Mapa de lectura pública de Catalunya (2008). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Subdirecció General de Biblioteques. 300 p.
<<http://www20.gencat.cat/docs/Biblioteques/Tematic/Documents/Arxiu/mapa.pdf>>. [Consulta: 15/10/09].

Nieto, Javier; Vilagrosa, Enric (2008). *Els nous estàndards de biblioteca pública de Catalunya* [comunicació presentada a les 11es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació, Barcelona 22 i 23 de maig de 2008]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació; Diputació de Barcelona. 22 p.
<http://www.diba.cat/biblioteques/documentspdf/Estandards_catala.pdf>. [Consulta: 14/10/09].

Omella, Ester; Permanyer, Jordi (2003) "L'estructuració d'una xarxa municipal de biblioteca pública". *Item*, núm. 35. p. 7–34. <<http://www.cobdc.org/publica/item/item35.html>>. [Consulta: 14/10/09].

Omella, Ester; Permanyer, Jordi; Reyes, Lourdes (2002) "Els plans municipals de biblioteques: contextualització i situació a Catalunya". En: *BiD: textos universitaris en biblioteconomia i documentació*, núm. 8 (juliol). <<http://www.ub.es/biblio/bid/08omella.htm>>. [Consulta: 14/10/09].

Pla de biblioteques de l'Hospitalet (1997). Hospitalet de Llobregat: Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Àrea d'Educació i Cultura. 26 p.

Pla de biblioteques de Terrassa (1998). Terrassa: Ajuntament de Terrassa. Regidoria de Cultura. 53 p.

Pla de biblioteques de Barcelona 1998-2010: les biblioteques del segle XXI: de la informació al coneixement (1998). Barcelona: Institut de Cultura de Barcelona. 242 p.

Pla de biblioteques municipals de Sabadell 2006-2011 (2006). Sabadell: Ajuntament de Sabadell. 60 p. <<http://www.sabadell.cat/BIMS/d/Pla%20biblioteques%202006-2011.pdf>>. [Consulta: 14/10/09].

Pla local de biblioteques i lectura pública de Sant Boi de Llobregat (2007). Sant Boi de Llobregat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. 69 p. <<http://www.biblioteques-santboi.org>>. [Consulta: 14/10/09].

Data de recepció: 29/10/2009. Data d'acceptació: 03/11/2009.

Notes

¹ La Diputació de Barcelona és un referent en aquest àmbit i disposa, des de final dels anys vuitanta, d'uns paràmetres propis que s'adapten a les necessitats i la realitat bibliotecària de la província. Aquests paràmetres han anat evolucionant durant els anys noranta i s'han revisat diverses ocasions. En destaca la versió de 1999, que es va incloure, juntament amb altres documents de referència, en les *Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques* de 2001. La darrera actualització dels estàndards de biblioteca pública data de 2008 i s'ha fet conjuntament entre l'Àrea de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya i la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. Per a més informació sobre aquests estàndards, podeu consultar el document *Els nous estàndards de biblioteca pública de Catalunya* (Nieto i Vilagrosa, 2008).

² El mapa de lectura pública és un instrument de planificació territorial previst en la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya. La responsabilitat de l'elaboració i el manteniment recauen, segons la mateixa Llei, en el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La darrera versió del mapa data de 2008, amb l'aplicació corresponent dels darrers estàndards, i es va aprovar per l'acord de govern 131/2008, de 15 de juliol.

³ Per ampliar la informació sobre aquest apartat es poden consultar els documents: *La biblioteca pública municipal: directrius per a les xarxes urbanes* (2009), *L'estructuració d'una xarxa municipal de biblioteca pública* (Omella; Permanyer, 2003) i *Els plans municipals de biblioteques: contextualització i situació a Catalunya* (Omella, Permanyer i Reyes, 2002).

⁴ Actualment només 6 dels 39 municipis catalans de més de 30.000 habitants tenen un Pla de biblioteques aprovat pel ple municipal. Per ordre cronològic d'aprovació són: l'Hospitalet de Llobregat (1997), Terrassa (1998), Barcelona (1998), Sant Cugat del Vallès (2003 i 2008), Sabadell (2006) i Sant Boi de Llobregat (2007). A part d'aquestes experiències, altres municipis també han portat o estan portant a terme processos de planificació bibliotecària, però els plans resultants no han passat pel ple.

⁵ Tot i que per la realitat urbanística de les ciutats catalanes és especialment necessària, en municipis a partir de 50.000 habitants, la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, preveu que sigui a partir dels 30.000 habitants que els municipis puguin oferir el servei bibliotecari de manera descentralitzada (amb més d'una biblioteca).

⁶ Per aprofundir sobre l'experiència de la Gerència de Serveis de Biblioteques en aquest àmbit es pot consultar l'article *Avaluació de la satisfacció dels usuaris de les biblioteques públiques* (Feliu i Permanyer, 2002).

